

Bilagor

---

1. Kvalitetsredovisningar
2. Nyckeltal
3. Blankettbilaga
4. Utdrag ur sifferbokslut

Kvalitetsredovisningar

- för pedagogiska verksamheter

KVALITETSREDOVISNING 2006

FÖR FÖRSKOLEVERKSAMHETEN I RINKEBY

FÖRUTSÄTTNINGAR

Områdesbeskrivning

Rinkeby ligger drygt en mil nordväst om Stockholms city. Stadsdelen har idag en folkmängd på cirka 16 000 innevånare på en yta av drygt en kvadratkilometer. Bebyggelsen i området har fram till 2002 varit enbart flerfamiljshus med hyresrätter som alla byggdes inom det så kallade miljonprogrammet, under åren 1965 - 1975. Delvis för att göra befolkningen socioekonomiskt mer uppblandad byggdes ett mindre antal bostadsrättsradhus vilka var klara för inflyttning hösten 2002. Arbetslösheten är och har många år varit högre i Rinkeby jämfört med staden i stort vilket påverkar möjligheten för de boende att till integreras det omgivande samhället.

En hög andel av befolkningen har utländsk bakgrund ¹(94 %), bestående av många olika nationaliteter (cirka 80), vilka ofta skiljer sig markant ifrån varandra i kulturellt, religiöst och socialt avseende. Det har pågått en ständig in- och utflyttning i stadsdelen som bidragit till att befolkningsgruppens struktur ständigt förändrats och fortfarande är majoriteten av invånarna födda utomlands, (cirka 60 %) ². Rörligheten har bidragit till att det för många grupper/familjer varit svårt att bilda stadigvarande sociala nätverk i närmiljön. Andra grupper, som exempelvis iden turkiska, har bott länge i området och omfattar idag flera generationer. **Rinkeby är en barnrik stadsdel. Andelen hushåll med barn under 16 år är cirka 40 % och cirka 25 % av hushållen har fler än fyra medlemmar. Dessa siffror är väsentligt högre än genomsnittet för staden**

Verksamhetsbeskrivning

Organisation och ledarskap/ledningsstruktur

Den kommunala förskoleverksamheten har under året innefattat 16 heltidsförskolor för barn 1-5 år. En verksamhetschef har det övergripande ansvaret för fem enheter med sammanlagt cirka 300 anställda. Förskolechefen i respektive enhet ansvarar för budget och personal samt enhetens organisation och pedagogiska verksamhet. Pedagogisk ledare finns inom samtliga enheter som ansvarar för arbetet för ett varierat antal arbetslag, från ett till två eller någon till och med för tre arbetslag. De pedagogiska ledarnas uppdrag är att ansvara för det pedagogiska arbetet kvalitet samt att enhetens mål och åtaganden uppfylls gentemot föräldra- och barngruppen, De pedagogiska ledarna ingår i respektive enhets ledningsgrupp.

Ett antal resursavdelningar finns för barn i behov av särskilt stöd.

Antal barn

Under 2006 var i genomsnitt 880 placerade i de kommunala förskolorna.

---

¹ Här inräknas personer a) födda utomlands eller födda i Sverige med föräldrar födda utomlands b) födda i Sverige med en svenskfödd och en utlandsfödd förälder. Observera att här inräknas inte personer födda i Sverige av föräldrar födda i Sverige men med utländsk bakgrund d v s tredje/fjärde generationens ”invandrare”.

² Den befolkningsstatistik som redovisas är hämtad från Utredning- och Statistik kontoret i Stockholm, USK

Andel flerspråkiga barn

Förskolornas barngrupper är mångkulturella och sammanlagt fanns cirka 50 olika språk representerade i barngrupperna. Ett mindre antal barngrupper är så kallade tvåspråkiga som finns i följande språk; somaliska, spanska, grekiska, finska.

Barngruppernas storlek

Antalet barn i grupperna var under året i genomsnitt 12,8 barn i åldersgruppen 1-3 år och 16, 6 barn i åldersgruppen 3-5 år.

Personaltäthet

Antalet pedagoger i arbetslagen står i relation till antalet barn. Enligt 2005 års nyckeltal fanns en pedagog för i genomsnitt 3, 6 barn. Denna siffra var bland det lägsta i staden.

Andel förskollärare

Andelen förskollärare i förhållande till barnskötare är drygt 50 % vilken är bland högsta i staden. En annan positiv faktor är att Rinkebys förskolor har en viktig resurs i form av flerspråkiga pedagoger.

Antal utbildad personal

Samtliga medarbetare som är fast anställda i arbetslagen har minst barnskötarutbildning.

Antal medarbetare med specialpedagogisk kompetens

Inom förskoleverksamheten finns sex medarbetare med specialpedagogisk kompetens.

Principer/strategi för personalens kompetens/yrkesutveckling

För att utveckla medarbetarnas kompetens avsattes inför 2006 en miljon kronor av den reguljära budgeten för övergripande utbildningsinsatser. Inom enheterna har dessutom kompetensutveckling erbjudits medarbetarna som stödjer enhetens specifika utvecklingsprocesser och som finansieras av enheten. Därutöver har ett stort antal medarbetare deltagit i Kompetensfondens utbildningar.

Innehållet i det övergripande kompetensutvecklingsprogrammet bestäms av verksamhetens mål och planerade utvecklingsarbeten. Förskoleverksamhetens gemensamma utvecklingsområden för de kommande åren är att utveckla arbetet med pedagogisk dokumentation, modersmålsstödet samt barn i behov av särskilt stöd.

Det övergripande kompetensutvecklingsprogrammet har under året framförallt fokuserat på utbildningsinsatser kring pedagogisk dokumentation. På grund av barngruppernas mångkulturella karaktär pågår ständigt en 20-poängsutbildning i ämnet "Tvåspråkiga barns språk- och kunskapsutveckling" i stadsdelen.

REDOVISNING AV FÖRSKOLORNAS ARBETSSÄTT, RESULTAT OCH MÅLUPPFYLLELSE

Redovisningen sker utifrån Läroplanens samtliga målformuleringar inom de tre målområdena; *Normer och värden, Utveckling och lärande* samt *Barns inflytande* samt förskoleplanens prioriterade områden om *Kommunikation, Språk och kultur* och *Olikhet som tillgång*.

Redovisningen utgår från enheternas beskrivning av förskolornas arbetssätt, resultat, måluppfyllelse och vilka bedömningsgrunder de har använt sig av. Förskoleinspektörernas

rapport från inspektionerna i stadsdelens förskolor 2006 har även använts som underlag för den samlade redovisningen.

Styrdokumentens målformuleringar

De mål inom målområdet ”Utveckling och lärande” som har samma innebörd men är formulerade under annat målområde redovisas endast under ett av målområdena enligt följande:

Förskolan ska sträva efter att varje barn:

- utvecklar sin identitet och känner sig trygg i den. Redovisas under ”Olikhet som tillgång”
- utvecklar självständighet och tillit till sin egen förmåga. Redovisas under ”Barns inflytande”
- känner delaktighet i sin egen kultur och utvecklar känsla och respekt för andra kulturer. Redovisas under ”Olikhet som tillgång”
- utvecklar sin förmåga att lyssna, berätta och reflektera ge uttryck för sin egen uppfattning. Redovisas under ”Barns inflytande”
- utvecklar sin förmåga att fungera enskilt och i grupp, att hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter samt ta ansvar för gemensamma regler. Redovisas under ”Normer och värden”
- utvecklar ett rikt och nyanserat talspråk och sin förmåga att kommunicera med andra och att uttrycka tankar. Redovisas under Kommunikation, språk och kultur”
- utvecklar förståelse för sin egen delaktighet i naturens kretslopp och för enkla naturvetenskapliga fenomen, liksom sitt kunnande om växter och djur. Redovisas under ”Normer och värden”
- de som har ett annat modersmål än svenska utvecklar sin kulturella identitet samt sin förmåga att kommunicera på såväl svenska som på sitt modersmål. Redovisas under ”Kommunikation. språk och kultur”
- utvecklar sin förmåga att ta ansvar för sina egna handlingar och för förskolans miljö. Redovisas under ”Normer och värden”
- Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar sin förmåga att förstå och att handla efter demokratiska principer genom att få delta i olika former av samarbete och beslutsfattande. Redovisas under ”Normer och värden”

Resultat, måluppfyllelse och analys

Redovisningen av *resultat*, *måluppfyllelse* och *analys* sker under samma rubrik. Dessa perspektiv är tämligen svåra att skilja från varandra med tanke på att förskolans resultat innefattar enbart mjuka värden. Resultat och måluppfyllelse redovisas under vissa mål enbart i form av ett problematiserande kring vad olika pedagogiska arbetssätt kan leda till för resultat hos barnen och vidare till uppfyllelse av styrdokumentens mål.

Bedömningsgrunder

Enheterna redovisar i stort att samma bedömningsunderlag generellt har använts. Under de separata målen anges, av denna anledning, inte vilka av bedömningsinstrumenten som använts för att visa på resultatet.

Nedan redovisade bedömningsinstrument har sammanfattningsvis använts för att värdera måluppfyllelsen, enligt följande:

- föräldraenkäter, utvärderingssamtal med föräldrarna, synpunkter från föräldrar vid dagliga samtal och föräldramöten, utvärderingsmöten med föräldrarna, individuella

- utvecklingssamtal med föräldrarna, föräldrarådsprotokoll och sammanfattning av klagomålshantering
- förskoleinspektioners rapporter
  - systematisk självvärdering inom arbetslaget, bland annat med utgångspunkt i arbetslagsdeklaration (där sådan finns)
  - planerings- och utvärderingsdagar
  - uppföljning av verksamheten vid olika interna mötesformer
  - var barnens intressefokus legat och vad samtal med dem visar, systematiska barnintervjuer
  - observationer, pedagogisk dokumentation, språkanalyser
  - handledning, och konsultation av externa resurspersoner

REDOVISNING AV FÖRSKOLORNAS ARBETSSÄTT, RESULTAT OCH MÅLUPPFYLLELSE UNDER MÅLOMRÅDE; NORMER OCH VÄRDEN

Målen

Förskolan ska sträva efter att varje barn;

- utvecklar öppenhet, respekt, solidaritet och ansvar
samt
- utvecklar förmåga att ta hänsyn och leva sig in i andra människors situation samt vilja hjälpa andra
samt
- utvecklar sin förmåga att fungera enskilt och i grupp, att hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter samt ta ansvar för gemensamma regler
samt
- utvecklar sin förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till olika etiska dilemman och livsfrågor i vardagen

Arbetsätt

Enheterna redovisar att de diskuterar värdegrundsfrågor i arbetslagen vid utvecklingsmöten, i ledningsgrupperna och på arbetsplatsträffar. Enheterna beskriver vidare att pedagogerna har diskuterat och reflekterat kring utstötning i barngruppen och vad man kan göra åt detta, vilket lett till positiva förändringar i barngruppen. Man exempelvis samtalat om hur man är en bra kompis. Pedagogerna använder sig av barnens egna styrkor för att de ska bli säkra och känna tillit till sig själva. Tanken är att de då kan gå vidare och lära av andra, hjälpa och stötta varandra

Alla arbetslag upprättar handlingsplaner kring omsorg och fostran där öppenhet, respekt, solidaritet och ansvar är viktiga fundament. I flera förskolor har varje barn en egen, så kallad, ansvarspedagog. Förskolorna arbetar för att alla föräldrar möts i olika sammanhang som traditionella föräldramöten men även fester för barn och vuxna. I föräldraråden finns tillfälle för föräldrar att möta varandras olika synsätt i diskussion om verksamheten och vilka värden denna grundar sig på.

Vad gäller målet att barnen ska utveckla sin förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till olika etiska dilemman och livsfrågor i vardagen beskriver en enhet att pedagogerna har haft diskussioner som innehållit dilemmafrågeställningar ur ett värdegrundsperspektiv. Sådana diskussioner har också genomförts med föräldrarna. Meningen

har varit att sådana frågeställningar ska utmana barnens tänkande och ställningstagande vid olika situationer i vardagen.

Resultat, måluppfyllelse och analys

De diskussioner som förekommit kring värdegrundsfrågorna har lett till en större medvetenhet om vikten av hur man som vuxen förhåller sig till arbetet i förskolan. Allmänt kan sägas att alla medarbetare visar en stor medvetenhet i sitt sätt att vara. Enheterna beskriver att förskolans grundpelare respekt, öppenhet, solidaritet och ansvar syns i medarbetarnas bemötande till barn, föräldrar och kollegor. De ser varje barn och förälder som unika och möter dem på ett individuellt sätt.

De arbetssätt som anges har fått till resultat att barnens känsla för varandra allmänt präglas av god kamratskap. En enhet uppger att det finns en ”varm anda” i verksamheten som främjar arbetet kring omsorg, fostran och lärande. Man beskriver även att barnen ser sig som en tillgång för varandra och lyssnar och respekterar varandra. Detta har främjat barnens empati och det egna självförtroendet. De har blivit mer förstående och ”snällare” mot varandra. De hjälper varandra och de stora barnen har lärt sig att kompromissa. Gruppkänslan i barngrupperna beskrivs ha utvecklats och barnen söker sig spontant till varandra. Barnen känner att de är en tillgång för gruppen vilket främjar empati och självförtroende.

Det förekommer alltmer sällan att arbetslagen inte kan hantera den sociala situationen i sina barn- och föräldragrupper.

Barnen har lärt sig mycket om att samarbeta och pedagogerna upplever en stor samhörighet i barngrupperna. Många arbetslag har valt att medvetet arbeta kring hur barnen själva kan lösa sina konflikter genom att barnen får öva sig på att sätta ord på det de tycker, känner och upplever. Barnens egna förslag på hur man ska gå vidare efter en meningsskiljaktighet/konflikt uppmuntras av personalen. Därmed tas barnens empatiska förmåga tillvara samtidigt som man visar en tilltro på barnen.

Förskolorna uppvisar dock en viss omedvetenhet vid att utmana barnens tänkande kring olika etiska ställningstaganden och livsfrågor på ett djupare plan. Arbetet med pedagogisk dokumentation kommer förhoppningsvis att resultera i att behovet av att samtala kring sådana frågeställningar bli alltmer synligt för pedagogerna. Samtal och reflektion med barnen kring etik, moral och livsfrågor i övrigt kommer därigenom att ges större utrymme i framtiden.

Målen

Förskolan ska sträva efter att varje barn;

- utvecklar respekt för allt levande och omsorg om sin närmiljö
- samt
- utvecklar förståelse för sin egen delaktighet i naturens kretslopp och för enkla naturvetenskapliga fenomen, liksom sitt kunnande om växter och djur

Arbetssätt

Enheterna beskriver att de i den pedagogiska verksamheten lägger grunden till ett miljömedvetande hos barnen. Detta sker genom att barn och pedagoger vistas regelbundet ute i naturen och följer årstidsväxlingarna och samtalar med barn om natur- och miljövård.

I vardagen uppmuntras barnen till miljövårdande arbete och att de ska förstå sin egen delaktighet i naturens kretslopp. Barnen ges både faktakunskaper och får delta i det praktiska miljöarbetet. Enheterna tar i sina dagliga rutiner hänsyn till miljön. Tillsammans med barnen vårdar de vuxna förskolornas utrustning och material. När det är lämpligt källsorteras olika

återvinningsbara miljöprodukter tillsammans med barnen. Barnen får också lära sig att man inte ska skräpa ner.

Samtliga femåringar deltar i ett för förskoleverksamheten gemensamt miljöprojekt.

Inom enheterna används så mycket som möjligt miljövänliga produkter vid inköp. Målet om att minst 15 % av maten ska vara kravmärkt håller på att uppnås. Man sparar medvetet på vatten och el.

Resultat, måluppfyllelse och analys

Det pedagogiska arbetet som utförs i arbetslagen kombinerat med att femåringarna deltar i "Miljökicken" har gett förskolebarnen kunskap om miljön och vikten av att vårda den. De har även blivit miljömedvetna genom att förskolan visar på vikten av att använda sig av miljövänliga och ekologiska produkter, källsortera och vara sparsam med energin. Barnen har lärt sig se miljöfrågorna i ett sammanhang och förstår varför man ska vara rädd om miljön. De påverkar i sin tur föräldrar och yngre barn och säger till dem när de gör fel. Det är en miljöinsikt som sprider sig.

REDOVISNING AV FÖRSKOLORNAS ARBETSSÄTT, RESULTAT OCH MÅLUPPFYLLELSE UNDER MÅLOMRÅDE; UTVECKLING OCH LÄRANDE

Målen

Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar:

- sin nyfikenhet och sin lust samt förmåga att leka och lära
samt
- tillägnar sig och nyanserar innebörden i begrepp, ser samband och upptäcker nya sätt att förstå sin omvärld
samt
- utvecklar sin förmåga att upptäcka och använda matematik i meningsfulla sammanhang
samt
- utvecklar sin förståelse för grundläggande egenskaper i begreppen tal, mätning och form samt förmåga att orientera sig i tid och rum

Arbetsätt

I samtliga enheter har varje barn en individuell utvecklingsplan som upprättas tillsammans med föräldrarna, där barnets utveckling och lärande följs upp. Utifrån den aktuella barngruppens behov utarbetar arbetslagen en handlingsplan för årets arbete. Denna kopplas till läro- och förskoleplanens intentioner, enhetens mål och åtaganden och utgör underlag till arbetslagets kompetensutvecklingsplaner. Handlingsplanerna och de individuella utvecklingsplanerna grundar sig på dokumenterat insamlingsmaterial utifrån vad barnen har visat ha behov av och vara intresserad av under det gångna året. En del arbetslag utarbetar handlingsplanen tillsammans med föräldrarna. Arbetslaget planerar, utvärderar och följer upp arbetet

Enheterna redovisar att pedagogerna använder alla situationer i vardagen för att stimulera barnens utveckling och göra dem medvetna om sitt eget lärande. De använder leken för att främja barnens fantasi, kreativitet och nyfikenhet vilket leder till utforskande och

upptäckande. Den dagliga verksamheten utgår från ett lust- och upptäckarperspektiv. Vuxenstyrda aktiviteter har minskat och det har medfört mer tid för barns lek.

Alla enheter har arbetat med att utveckla en miljö som stödjer barns nyfikenhet, fantasi och lust att lära. Ett budgetöverskott i slutet av året gjorde det möjligt för alla enheter att investera i miljöförbättringar. Många har gjort studiebesök för att titta på den pedagogiska miljön i andra förskolor. Flera enheter uttrycker att deras ambition är att barns lek och forskande ska ges stort utrymme i en trygg, säker och inspirerande miljö. Förskolornas alla lokaliteter och utrymmen kommer successivt att vara alltmer anpassade till barnens intressen, och locka till lärande genom lek och utforskande. Miljön, beskriver en del, ska vara föränderlig och utformas efter enskilda barns och barngruppens behov.

Ett verktyg för att i scensätta sina pedagogiska ambitioner och uppnå styrdokumentens mål uppger enheterna vara pedagogisk dokumentation. Flera arbetslag har börjat använda sig av pedagogisk dokumentation i olik grad. Meningen med detta arbetssätt är att barnens lärande och utveckling ska synliggöras för pedagogerna, barnen och föräldrarna. Pedagogisk dokumentation ska även utgöra underlag för verksamhetens planering och uppföljning. Det finns ett stort intresse för att utveckla detta arbetssätt, lära mer och använda metoden för att vidareutveckla verksamheten. Även i inspektörsrapporten rekommenderas att arbetet med den pedagogiska dokumentation ska utvecklas. Redan idag dokumenteras och observeras barnens utveckling och de aktiviteter som förekommer i förskolan. Pedagogerna reflekterar över sitt arbete utifrån olika frågeställningar. De utvärderar sitt eget förhållningssätt, aktiviteter och miljön utifrån barngruppens aktuella behov.

Alla barngrupper har tillgång till dator och i slutet av året installerades Internet- uppkoppling i alla avdelningar. Datorn används nu som ett pedagogiskt verktyg i samtliga barngrupper. En IT-pedagog finns anställd som handleder arbetslagen.

Resultat, måluppfyllelse och analys

Barnens nyfikenhet, lust att leka och lära har tagits tillvara genom att pedagogerna har observerat vad barnen lockas av och har behov av. Hur man har utformat miljön, både inom- och utomhus, liksom val av pedagogiskt material, har bestämts av dessa observationer. Alla har under året arbetat med att utveckla den pedagogiska miljön och satsningar har gjorts på nya möbler och material. En del arbetslag har kommit långt, andra är i början. Överlag har dock miljön förändrats, den är idag mer tilltalande och inspirerar till lek och lärande. Detta innebär att vi bättre ger barnen i våra förskolor en grund för sitt livslånga lärande. Det har blivit alltmer uppenbart för pedagogerna att förändringarna gett barnen möjlighet till fler upplevelser och har därigenom blivit mer aktiva. Genom att ha tänkt till om miljön, används rummen bättre – barnen sprider ut sig i olika rum, vilket har skapat ett annat lugn. Förskolorna har med andra ord format lärande miljöer med inredning och material som är tillgängligt för barnen på ett annat sätt än tidigare.

Synen när är det gäller gårdarna har också förändrats, det är idag mer tillåtet att ta ut sådant som tidigare ansågs vara innematerial. Nya planteringar, stenbeläggningar och äventyrsbanor har anlagts på många förskolegårdar. Skogen och närmiljön utanför förskolan används flitigt. Barnen har tyckt att skogen och utflykter är mycket roliga och föräldrarna har uppskattat utflykterna och tyckt att det är bra att vi gett barnen tid att var ute.

Arbetet bedrivs i större utsträckning än tidigare i mindre grupper och många arbetslag har stationer, som särskilt område för konstruktionslek, bild och form, drama, bokhörna o.s.v. vilket medfört att barnen själva delar in sig i mindre grupper. Möjligheterna har ökat för

barnen att tillsammans söka och erövra kunskap genom socialt samspel, utforskande, iakttagande, lära av varandra, samtala och reflektera kring händelser. Detta kan ske i mindre grupper med en pedagog som utmanar och stödjer barnen och ger dem möjlighet att själva upptäcka omvärlden. Det kan gälla att upptäcka och använda olika företeelser som rör det matematiska området som tal, mätning och form. Likväl som att utveckla sin förmåga att orientera sig i tid och rum. Dock uppger endast en enhet att de har satsat på experimenterande material.

Det vittnas om att barnen har lekt bra med varandra, frågat efter olika saker och använt sin nyfikenhet, fantasi, kreativitet och utforskande förmåga. Den fria leken har fått stöd och uppmuntran. Barnen har allt oftare skapat olika leksituationer både spontant och med hjälp av vuxna.

Flera arbetslag använder sig av dokumentation som ett pedagogiskt redskap och detta arbetssätt är under utveckling i samtliga enheter. Den tid som har avsatts för planering och reflektion, handledning, pedagogiska möten, litteraturstudier, individuella samtal, dokumentation, planerings- och utvärderingsdagar, konferenser, ledningsgruppsmöten, arbetsplatsträffar, förskolemöten, planerings- och uppföljningsmöten kan bättre verkställas nu. Begreppet ”arbete med och för barnen” har spridit sig och fått en viss genomslagskraft. Detta har inneburit att planeringstiden fått acceptens bland alla i arbetslaget.

Någon beskriver att barnen har pratat sinsemellan och med pedagogerna kring den dokumentation som presenterat vad barnen gjort i förskolan. Dessa samtal ses som tillfällen att mötas och reflektera och barnen har blivit mer nyfikna på varandra. Även barn och föräldrar har samtalat med varandra utifrån dokumentationen.

Målen

Förskolan ska sträva efter att varje barn:

- utvecklar sin motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning samt förstå vikten av att värna om sin egen hälsa och sitt välbefinnande

Arbetssätt

Arbetslagen har välplanerade rutiner för att säkerställa utevistelse och fysisk aktivitet, avkoppling och vila samt till lek och lärande. Måltiderna är också välorganiserade och barnen får en varierad och näringsriktig kost.

Årliga allergi-, skydds- och barnsäkerhetsronder görs och följs upp görs i enheterna.

I det pedagogiska arbetet har ingått att föra in ett medvetet tänkande kring hälsa för att främja barns välbefinnande. Pedagogerna prioriterar och planerar för barns grundläggande behov av omvårdnad, näringsriktiga måltider, avvägning mellan vila och aktivitet samt hygien.

Resultat, måluppfyllelse och analys

Det kan konstateras att sunda levnadsvanor grundläggs i förskolorna. Barnen får näringsriktig kost av utbildad kökspersonal. Vegetariska alternativ serveras på samtliga förskolor. Alla kök har radikalt minskat på sockerhalten i den mat, och framför allt de mellanmål, som serveras. Det finns rikligt med grönsaker och frukt till varje måltid och man använder i möjligaste mån ekologiska råvaror.

Välbefinnande och god hälsa utvecklas genom att man uppmuntrar barnen till aktiviteter/rörelse och erbjuder stor variation i verksamheten. De flesta förskolor har bra gårdar och

naturen finns i nära anslutning till stadsdelen. Förutsättningar för att var ute i naturen är därför mycket bra. Att ofta och mycket vistas utomhus ses som ett bidrag till bättre hälsa.

Utevistelsen har också resulterat till mer varierad grovmotorisk träning genom att man använt sig av olika miljöer. I förskolorna finns rörelse och gymnastik som regelbundet återkommande aktiviteter med barnen. Barnen har tyckt om gymnastiken och föräldrarna tyckt att den är viktig. Barnen har således fått utlopp för sitt rörelsebehov. Förskolorna beskriver att de ser glada friska barn som är harmoniska.

Målen

Förskolan ska sträva efter att varje barn:

- utvecklar sin skapande förmåga och sin förmåga att förmedla upplevelser, tankar och erfarenheter i många uttrycksformer som lek, bild, rörelse, sång och musik, dans och drama

samt

- utvecklar sin förmåga att bygga, skapa och konstruera med hjälp av olika material och tekniker

Arbetsätt

Enheterna redovisar att de ger barnen stort utrymme till att utöva mångsidiga uttrycksformer i olika skapande aktiviteter som sång, musik, bild och form, rörelse. Inom vissa enheter finns pedagoger som har särskild kompetens inom de skapande ämnena. Dessa pedagoger tar extra ansvar för arbetet med barnens skapande och att utveckla barnens kreativa förmåga.

Enheterna har satsat på inredning av ateljéer med bra material för de olika skapande aktiviteterna. I synnerhet på grund av att barnens möjligheter att uttrycka språkligt är begränsat satsar pedagogerna på att barnen ges rika möjligheter att uttrycka sig och kommunicera genom lek och skapande aktiviteter.

Barngrupperna gör regelbundet utflykter och besöker olika kulturevenemang. Pedagogerna anser det viktigt att barnen får ta del av både stadens och stadsdelens kulturutbud. Årligen anordnas ett större kulturevenemang för de äldre barnen i Rinkeby samt en barnkarneval varje vår.

Resultat, måluppfyllelse och analys

Pedagogerna har blivit mer fokuserade på miljön ur ett barnperspektiv och har lättare att ändra miljön efter barngruppens skiftande behov. Ansvarig, extra kompetent personal har gjort att de skapande områdena lyfts fram mer i verksamheten och förberetts bättre. Detta har naturligtvis påverkat barnens skapande positivt och de har upplevt att deras skapande tagits mer på allvar av pedagogerna.

Det beskrivs att den öppna och tillgängliga miljön har gjort barnen ivriga att skapa. Materialet syns och barnen väljer aktivt och selektivt. Barnen har blivit vana att arbeta med olika slags material och är stolta över sina alster. Barnen har också inspirerats i det egna skapandet genom att ta del av ett skiftande kulturutbud.

Enheterna har i mindre utsträckning beskrivit barnens konstruktions- och bygglek i jämförelse med de mer traditionella skapande aktiviteterna.

REDOVISNING AV FÖRSKOLORNAS ARBETSSÄTT, RESULTAT OCH MÅLUPPFYLLELSE UNDER MÅLOMRÅDE; BARNES INFLYTANDE

Målen

Förskolan ska sträva efter att varje barn:

- utvecklar sin förmåga att uttrycka sina tankar och åsikter och därmed få möjlighet att påverka sin situation

samt

- utvecklar sin förmåga att ta ansvar för sina egna handlingar och för förskolans miljö

samt

- utvecklar sin förmåga att förstå och att handla efter demokratiska principer genom att få delta i olika former av samarbete och beslutsfattande

samt

- utvecklar sin förmåga att lyssna, berätta och reflektera ge uttryck för sin egen uppfattning

Arbetsätt

Alla enheter beskriver att de arbetar alltmer aktivt med att fördjupa barns inflytande så att styrdokumentens målformuleringar ska realiseras och bli naturliga inslag i barnens vardag. En enhet poängterar att de inte särskilt har redovisat barns inflytande utan ser detta arbetsätt som naturliga inslag inom alla ämnesområden och barnens hela vistelse.

Arbetsättet som redovisas pekar på att pedagogerna lyssnar in och tar till vara barnens önskemål, tankar och åsikter. I olika forum ges barnen tillfälle till att motivera sina ståndpunkter och argumentera för sin sak. Att barnen kan påverka sin vardagssituation ses som en viktig del av inflytandet.

Överhuvudtaget beskrivs att man arbetat för att skapa ett demokratiskt klimat i förskolan och att utgångspunkten är att förskolans arbetsformer och förhållningssätt lägger grunden till att varje barn utvecklar demokratisk kompetens. Detta iscensätts i det pedagogiska arbetet genom att pedagogerna tar barnens åsikter på allvar och låter dem vara med och påverka sin vardag i förskolan

Resultat, måluppfyllelse och analys

Flera enheter beskriver att förändringarna i den pedagogiska miljön har medfört att barnen lättare kan klara mer på egen hand. I större utsträckning än tidigare har pedagogerna lyssnat in barnen, vilket gett barnen större inflytande över sin vardag. På så sätt styr barnens egna val av aktiviteter förskoledagen på ett mer självklart sätt än tidigare. Arbetslagen har överlag planerat för barns inflytande och för att ge pojkar och flickor samma möjligheter. Hur väl man lyckas varierar.

Pedagogerna är inte heller lika snabba att gå in och lösa konflikter de låter i större utsträckning barnen försöka själva och stöttar när så behövs. Barnens möjligheter att samarbeta och hjälpa varandra har därmed ökat. Barnen har visat att de blir stolta när de kan själva som i sin tur stärkt deras självkänsla. En enhet beskriver att barnen själva tagit hand om lekmaterial inomhus och hjälpt till att städa gården. I och med att barnen delats upp i mindre grupper har fler barn kommit till tals och de lyssnar mer på varandra vilket gör att diskussioner uppstår och att de blyga barnen vågar träda fram.

Den pedagogiska dokumentationen har bidragit till att barnen nu kan se sin egen utveckling och sitt eget lärande och får genom detta mer inflytande över sin vardag i förskolan

REDOVISNING AV FÖRSKOLORNAS ARBETSSÄTT, RESULTAT OCH MÅLUPPFYLLELSE FÖR FÖRSKOLEPLANENS PRIORITERADE OMRÅDE; KOMMUNIKATION, SPRÅK OCH KULTUR

Mål, förskoleplanen

- Förskolan ska prioritera arbetet med barns språkutveckling
samt
- Barns språkutveckling ska regelbundet analyseras och dokumenteras
samt
- För barn med annat modersmål än svenska ska förskolan tillsammans med föräldrarna lägga grunden till flerspråkighet
samt
- Modersmålsstödet ska utvecklas

Mål, läroplanen

Förskolan ska sträva efter att varje barn:

- utvecklar ett rikt och nyanserat talspråk och sin förmåga att kommunicera med andra och att uttrycka tankar
samt
- de som har ett annat modersmål än svenska utvecklar sin kulturella identitet samt sin förmåga att kommunicera på såväl svenska som på sitt modersmål
samt
- utvecklar sitt ord- och begreppsförråd och sin förmåga att leka med ord, sitt intresse för skriftspråk och för förståelsen av symboler och deras kommunikativa funktioner

Arbetsätt

Språkutveckling har varit ett prioriterat område i arbetslagens handlingsplaner. Tillsammans med föräldrarna har den individuella utvecklingsplanen som inkluderar barnets språkutveckling utformats. I denna lyfts föräldrarnas betydelse för denna.

Pedagogerna arbetar för att i all daglig verksamhet främja barnens kommunikativa och språkliga utveckling. Med olika pedagogiska metoder stödjer de barnens språkutveckling. Det råder hög samstämmighet om att det är viktigt att använda alla vardagssituationer för samtal och att ha ett genomtänkt förhållningssätt som genomgående och i alla situationer stimulerar barnens språkutveckling. Man arbetar också mycket för att ge barnen konkreta upplevelser som de får samtala om och bearbeta språkligt på olika sätt. Detta sker ofta i mindre grupper. Miljö och material är ur språkutvecklingssynpunkt väl genomtänkta på många förskolor.

Barnlitteraturen har en given plats i förskolan som en källa till språkutveckling, samtal och reflektion. Många arbetslag har utvecklat en mer medveten läs – och skriftspråksutvecklande miljö.

Förskolorna stödjer barnens modersmål tillsammans med föräldrarna. Tvåspråkiga pedagoger finns inom alla enheter. I de fall dessa pedagoger har samma modersmål som barnet används de alltmer som en språklig resurs för det aktuella barnet. De flerspråkiga pedagogerna ser sig själva som mer självklara i rollen som ”modersmålsstödjare” än tidigare. Alla pedagoger oavsett språk lyfter dock fram barnens flerspråkighet genom att uppmuntra till lek och samtal på det egna modersmålet. Pedagogerna är goda språkliga förebilder. I samtliga arbetslag finns pedagoger som talar god svenska.

Enheterna gör språkutvecklingsanalyser vad gäller de äldre barnens svenska språk. Vid några förskolor görs dessa även på modersmålet.

Inom den så kallade Europaenheten introduceras engelska från 3 års ålder.

Resultat, måluppfyllelse och analys

Kompetensen är hög i arbetslagen vad gäller flerspråkiga barns språkutveckling. Målet om att alla arbetslag ska ha minst en pedagog som har kunskaper i detta ämne, motsvarande 20-poäng håller på att uppfyllas. Enheterna vittnar om att pedagogerna anser att denna kunskap ger en nödvändig medvetenhet kring tvåspråkighet och andraspråksutveckling. De uppger att de blir säkrare i sitt arbetssätt i och med att de fått denna kunskap.

Enheterna beskriver att barnens kommunikationsförmåga och språk har utvecklats. Barnen vågar försöka uttala nya ord och de frågar vad olika saker heter och många är nyfikna på skriftspråket. Barnen "leker" med språket, rimmar och "ramsar". Genom att pedagogerna uppmuntrat barnen och varit lyhörda kan vi se att även de som är språksvaga vågar tala.

På grund av att pedagogerna har visat intresse för barnens hemspråk och uppmuntrat barn och föräldrar att använda sitt modersmål har barnen förståelse för att de talar ett språk och kamraterna ett annat. Barnen använder sitt modersmål i lek med andra barn som har samma modersmål. En del föräldrar har insett hur stor betydelse det har att tala sitt modersmål med barnen och har t ex börjat låna böcker på modersmålet. Ett sätt att uppmärksamma barnens modersmål är att till exempel ha ordet "välkommen" på de olika språken i entréerna, att sjunga och räkna på olika språk osv.

I samband med genomförandet av språkdokumentation har barnen visat att de är medvetna om och kan höra att det egna språket har utvecklats.

Miljön är på flera förskolor läs- och skriftspråksutvecklande bland annat genom att det finns bokstäver och texter i olika former tillgängliga i förskolan. Barnen har fått intresse för bokstäver, är nyfikna och vill ha hjälp att skriva. Barnen tycker mycket om att lyssna på sagoläsning, även berätta egna påhittade sagor eller de som redan finns. Föräldrarna har uttryckt att sagoläsning är bra för språkutvecklingen och det svenska språket är mycket viktigt för deras barn

REDOVISNING AV FÖRSKOLORNAS ARBETSSÄTT, RESULTAT OCH MÅLUPPFYLLELSE UNDER MÅLOMRÅDE; OLIKHET SOM TILGÅNG

Mål, förskoleplanen

- Förskolan ska lyfta fram olikheter på ett sätt som stärker barnets identitet och självkänsla, stimulerar till fortsatt utveckling och lärande
- samt
- Barn som behöver mer hjälp och stöd i sin utveckling ska få det
- samt
- Barnets empatiska förmåga ska stärkas

Mål, läroplanen

Förskolan ska sträva efter att varje barn:

- utvecklar förståelse för att människor har lika värde oberoende av social bakgrund och oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder

samt

- känner delaktighet i sin egen kultur och utvecklar känsla och respekt för andra kulturer

Arbetsätt

Förskolornas arbetslag arbetar man mycket medvetet med att synliggöra både den svenska kulturen och barnens ursprungskulturer. De stimulerar på olika sätt barnens språk och arbetar för att de ska känna tillhörighet i det svenska samhället och den svenska kulturen samt vara stolta över sitt modersmål och sitt kulturella ursprung. Beroende av barngruppernas mångkulturella karaktär förekommer många samtal om människors likheter och olikheter i stor utsträckning. Detta tas upp med såväl barnen som i pedagogiska diskussioner med de vuxna i förskolorna. Förskolorna firar svenska högtider och tar upp svenska traditioner. Vid firande av andra kulturers högtider tar förskolorna hjälp av medarbetare och föräldrar i syfte att barnen inblick i olika kulturer. På grund av föräldrarnas önskemål har under året halalslaktat kött erbjudits som ett måltidsalternativ.

Förskolorna ser barns och vuxnas olikhet som en tillgång och skapar tillfällen för olika möten mellan vuxna. Man lyfter fram olikheter på ett sätt som stärker barnens identitet och självkänsla. Detta sker genom att lyfta fram vikten av samspel och allas lika värde i samtal och i lek med barnen. Pedagogerna strävar efter att vara goda förebilder för barnen. Att förebygga mobbing och rasism finns med i arbetslagens handlingsplaner. Inom verksamheten finns en tydlighet i alla led hur man synliggör, motverkar och bryter fördomar, rasism och diskriminerande strukturer. En förskola har utsett en specialpedagog för att särskilt se på samspelet barn-barn och vuxen-barn. Arbetslagen har också ett nära och förtroendefullt föräldrasamarbete.

Förskolorna uppmärksammar speciellt de barn som behöver särskilt stöd för sin utveckling och använder de resurser som finns så att dessa barn får möjlighet att utvecklas utifrån sina förutsättningar och behov. Stödet till barn i behov av särskilt stöd utformas i samråd med föräldrar och berörd expertis detta sker genom att utforma åtgärdsplaner tillsammans med alla berörda.

Under hösten har ett genusprojekt genomförts i syfte att flickor och pojkar ska ges samma möjligheter till inflytande och utrymme i verksamheten. Projektet skulle även ge tillfälle till att analysera pedagogernas eget tyckande och görande inom detta område. En förskollärare med genuskompetens har också anställts under året vilken kommer att användas i konsultation kring detta område.

Resultat, måluppfyllelse och analys

Enheterna beskriver att de firar olika traditioner och högtider, barnens hemkulturer och språk har uppmärksamats. Barnen har tyckt att det har varit roligt att fira de olika högtiderna och gläds över andras intresse och vill gärna tala om sina traditioner. De har visat glädje när de exempelvis berättat om vad olika saker heter på deras språk. Med tanke på att vi har flera medarbetare med olika kulturell bakgrund kan dessa firanden utvecklas mycket mer. När det gäller firandet av de svenska traditionerna deltar barnen med samma glädje, längtar och frågor.

Framtagandet av åtgärdsplaner har inneburit att diskussionerna kring hur pedagogerna ska arbeta med det enskilda barnet har utvecklats, det har utvecklats en tydlighet och konkreta strategier. Även handledning/fortbildning beskrivs ha gett pedagogerna ökad kunskap, idéer

och nya tankar kring arbetssättet. Några avdelningar har haft överföringssamtal när de små barnen byter avdelning, något som ökat samsynen på barn inom förskolan. Detta har varit extra viktigt i arbetet med barn som har särskilda svårigheter.

Det genusprojekt som genomförts gav enheterna en liten inblick i hur genusarbetet kan gå till. Genusfrågan behöver dock fortsätta att utvecklas.

Mobbing och diskriminering är en komplex fråga i ett mångkulturellt område. Det har funnits spänningar mellan olika grupper som smittat av sig på barnen. Dessa problem har avmattats alltmer vilket troligtvis beror på det kompetenta sätt detta har hanterats av pedagoger och ledning inom enheterna.

SLUTSATSER

Sammanfattningsvis kan konstateras att stadsdelens nyckeltal för förskolorna visar på en framgångsrik verksamhet. Kompetensen bland pedagogerna är hög och den kontinuerliga kompetensutvecklingen garanterar att verksamheten inte stannar upp i sin kvalitetsutveckling. En enhet beskriver att det finns en vilja och ett engagemang hos pedagogerna i att ständigt söka ny kunskap och hitta nya vägar. Detta anser de borde resultera i att det pedagogiska arbetet med barnen kommer att fortsätta utvecklas. Det uttalas också att det i verksamheten finns en övertygelse om att barn och vuxna lär hela tiden, i alla sammanhang och på många olika sätt. Förskolan är en viktig del i det livslånga lärandet och medarbetarna mår om att lägga en god grund för barnens fortsatta utveckling och lärande. Man beskriver också att överenskomna synsätt och metoder/arbetssätt är väl förankrade bland medarbetarna.

Vid bedömning av det arbete som utförs i arbetslagen borde det kunna fastslås att förskolorna är på god väg att uppfylla målen i djupare bemärkelse. Utbildningen i pedagogisk dokumentation har ökat den pedagogiska medvetenheten. Pedagogernas reflektioner över sitt eget görande har förstärkt insikten om att handledning och utbildning är en nödvändig ingrediens för att kunna utföra ett gott pedagogiskt arbete. I synnerhet när man arbetar i ett område av Rinkebys karaktär. Många pedagoger har dock uttryckt att det under det kommande året behövs en ”insjunkningsperiod”, det vill säga att kompetensutvecklingen inte bör hålla den intensiva takt den gjort under de senaste åren. Bland annat beroende på att Kompetensfondens satsningar varit mycket omfattande. Man känner behov av att i lugnare tempo för att kunna tillämpa de nya kunskaper man fått. Det konstateras dock att kompetensutvecklingen varit i linje med verksamhetens utvecklingsplaner och vilket gör att den intensiva kompetensutvecklingen på sikt naturligtvis kommer barnen till godo.

Både i enheternas diskussioner och i de övergripande diskussioner som förts har visat på att arbetet med föräldrarnas delaktighet bör utvecklas. En del föräldrar har till och med uttryckt att de är missnöjda med det begränsade inflytande de haft. Föräldrasamarbetet skulle troligtvis må bra av att utvecklas i nya former och definieras på ett annat sätt än det görs idag.

Trots att arbetet med värdegrundsfrågorna enligt enheternas beskrivning är mycket omfattande markeras att detta arbete måste fortsätta. ”Vi får nya barn som också måste lära sig vikten av värdegrundsfrågornas innebörd och de gamla barnen måste få repetition, vilket även gäller för oss vuxna. Hålls inte värdegrundsfrågan levande dör den.”

ÅTGÄRDER OCH KVALITETSARBETE INFÖR 2007

Nedan redovisas utvecklingsplanerna för var och en av de fem enheterna.

- Det utvecklingsarbete som påbörjats kommer att intensifieras under 2007. Målet är att enheten vid slutet av 2007 ska ha en ny pedagogisk arbetsplan med bland annat en

gemensam värdegrund och en pedagogisk plattform och att alla arbetslag ska ha handlingsplaner anpassade till värdegrunden och plattformen. Vi kommer inför 2007 inte att göra några större förändringar i verksamhetens mål och arbetssätt utan väntar in värdegrunden och plattformen. Den interna utvecklingen ska alltså prioriteras under det kommande året. Det kommer att bli ett år då vi ska låta allt nytt vi fick till oss under 2006 sjunka in och realiseras i konkret arbete. I utvecklingsarbetet ska vi använda resultaten för 2006. Viktiga områden att prioritera är då barns hälsa (framförallt kost), städningen, genusfrågor, likabehandlingslagen (mobbing), barns inflytande, pedagogisk dokumentation inklusive portfolio, modersmålsarbetet. Det är också viktigt att arbeta för ökat stabilitet i de arbetslag som under 2006 varit instabila. När det gäller de lyckade resultaten, så finns det en intressant variation mellan arbetslag, som kan användas för att lära av varandra.

- Vi ska fortsätta utveckla den pedagogiska miljön, både ute och inne. Fler ska gå utbildning i pedagogisk dokumentation, med målet att alla ska ha någon form av fortbildning på området. Vi behöver diskutera hur vi ska organisera modersmålsstödet och hur vi ska följa upp språkutvecklingen för samtliga barn. Utifrån modersmålspolicyen har beslut tagits att starta nätverk. Detta i syfte att ta tillvara goda exempel och utveckla metoden pedagogisk dokumentation som verktyg för att synliggöra barnens språkutveckling. Enhetens ledningsgrupp ska diskutera om tid. Hur används tiden, hur prioriterar vi, hur får vi tid för reflektion. Arbetslagens ”planeringstid” används den på ett effektivt sätt, är det rätt innehåll? Barnens möjlighet till större påverkan på sin vardag måste utvecklas, diskussioner måste föras om vad barn kan påverka. Pedagogerna behöver se sig själva som förebilder i större utsträckning än i dag. För att komma mer in på djupet i arbetet med värdegrunden, krävs att enheten fullföljer påbörjade ut- och fortbildningar samt fortsätter att planera, utvärdera och följa upp arbetet med enhetens vision, ledarskapsfilosofi och 3-årsplan. Våra möten kan också utvecklas vidare och ge större utrymme för pedagogiska diskussioner på en djupare nivå, där innehållet (snarare än mängden frågor som hanteras) kommer att prioriteras i högre grad än tidigare.
- Vi kommer att rikta in oss på hur vi i praktiken ska kunna förverkliga det vi strävar efter genom att mer och mer använda oss av pedagogisk dokumentation i våra reflektionssamtal. Vi håller även på att utforma ett för oss ändamålsenligt utvärderingsformulär, som ska vara gemensamt för hela enheten. Detta behövs för att kunna göra en mer heltäckande och rättvis bild av verksamhetsutvecklingen på samtliga förskolor i enheten. Enheten bedriver aktivt ett långsiktigt utvecklingsarbete, där det prioriterade området är pedagogisk dokumentation. En del arbetslag är fortfarande i startgropen, medan andra har kommit längre. Fortbildningen inom området samt det praktiska arbetet i de olika verksamheterna, har föranlett många diskussioner kring hur personalen ska kunna använda dokumentation som ett pedagogiskt verktyg. Tanken är att den pedagogiska dokumentationen ska genomsyra hela verksamheten och främja måluppfyllelsen inom alla områden. Vad gäller mer kortsiktiga åtgärder kommer enheten aktivt att arbeta efter de tankar och förslag som föräldrarna delgett personalen via enkäter, föräldraträffar, utvecklingssamtal, förskole- och enhetsråd och utvärderingar. Vid sidan av dessa kommer personalens egna analyser av verksamheten och dess utvecklingsområden att ligga till grund för det fortsatta arbetet.
- Utifrån utvärderingen av de pedagogiska grupperna kommer grupperna att bli mindre och förutbestämda frågor att diskuteras, t.ex. genom att läsa en bok tillsammans. Diskussionerna har också visat att vi måste utveckla vårt arbetssätt gentemot föräldrarna. Därför kommer vi också att genom vår specialpedagog arbeta med ICDP,

vägledande samtal. Hur vi ska gå vidare med arbetet med genus kommer att diskuteras under kommande år. Arbetet med IT och barnen har påbörjats men måste fortsätta. Under våren kommer en pedagog från varje avdelning att gå utbildning om Internet – en upptäcktsfärd, och internutbildningen med IT-pedagogen kommer att fortsätta. När det gäller den pedagogiska dokumentationen är vi duktiga på att fotografera, filma och texta. Vad vi behöver arbeta med är att ta fram former för att kunna reflektera runt dokumentationen. På de pedagogiska mötena, som leds av en pedagogista och en blivande pedagogista (den pedagogiska utvecklaren) kommer arbetet med den pedagogiska dokumentationen att tas upp. Den pedagogiska utvecklaren kommer också att arbeta speciellt med den nyöppnade somalisk-svenska avdelningen att arbeta fram former för pedagogisk dokumentation. I hela enheten, eller i samarbete med andra förskolor, behöver nätverk skapas där dokumentationen kan diskuteras. Stadsdelen har precis arbetat fram en policy för förstaspråket och den kommer att introduceras både inom Rinkebys förskoleverksamhet och i förskoleenheten under 2007. Pärmpjektet på europaenhetens förskola Rinkebysvängen 20A kom igång senare än planerat under hösten och det måste komma igång ordentligt. I avdelningarnas utvecklingsplaner som gjordes 2006 finns det delar av områdena demokratiskt klimat, utveckling och lärande, språkutveckling och kulturella uttryckssätt som vi behöver vidareutveckla. Varje avdelning har också områden som de själva kommer att utveckla just på sin avdelning. Dessa är miljövårdande arbete, barnmassage, uteverksamheten, ORFF-pedagogiken och drama.

- Föräldrasamverkan: öka föräldrarnas delaktighet. Förbättra inskolningen. Möjliggöra större inflytande för föräldrarna bland annat genom förbättrad information både till vardags och vid inskolningen. Använda tolk vid behov. Ha fler drop-in med speciella teman. Öka informationen om maten. Pedagogisk dokumentation; skriftlig dokumentation, observationer, inspelningar via video, bandinspelningar både enskilt och grupper. Den pedagogiska dokumentationen bidrar till att barnen ser sin egen utveckling och sitt eget lärande och får genom detta mer inflytande över sin vardag i förskolan. Det bidrar också till att föräldrarna få en ökad insyn i förskolans arbete. För förskolans medarbetare är det ett bra redskap för att se barnsgruppens förändringar och behov. För att den pedagogiska dokumentationen ska fungera behöver all personal lära sig att använda kameran, videokameran och datorn och att man ser till att ha kamerorna tillgängliga i vardagen. Bilder och filmer måste användas aktivt med barnen så att de får möjlighet att reflektera kring vad som händer på bilderna. Medarbetarna måste också bli bättre på att genomföra språkbobservationer och andra skriftliga observationer. I förskolan möter barnen många människor, ingen är den andre lik. Förskolan ska lägga grunden till att alla ska uppleva att de har lika värde. Vi som arbetar med barnen måste själva vara positiva till andra kulturer, olika sätt att vara och kunna möta barnen och deras föräldrar på olika sätt och inte ha standardlösningar. För att möjliggöra, detta gäller det att utveckla förmågan till att ge konstruktiv kritik och bra feedback så att det blir bra arbetsredskap. Vi måste bli bättre på att se pedagogernas olika kompetens och intressen och se detta som resurser. Det är lätt att fastna i praktiska diskussioner när arbetslagen träffas. Det är svårare att föra värdegrundsdiskussioner, som egentligen är grunden till allt arbete. Detta gäller både mellan personal - personal och mellan personal - föräldrar. Det är därför viktigt att ha det med som ett utvecklingsområde – så att vi inte glömmer vikten av det. Vi ska lyfta fram olikheter och likheter för att öka förståelsen för varandra och därmed motverka mobbning, öka barnens möjlighet till inblick i olika kulturer. Vi ska införa överföringssamtal vid flyttning av barn mellan avdelningarna för att förmedla och diskutera barnets bästa, men också för att diskutera barnsyn. Språkutveckling: stimulera barnens språkutveckling genom att de får ökad möjlighet att samtala på det

egna modersmålet med barn och vuxna, genom att skapa fler tillfällen till samtal och reflektion i mindre grupper under dagen. Vi ska se till att vuxna verkligen lyssnar på barnen och själva använder ett nyanserat och grammatiskt korrekt språk. Vi ska ställa frågor till barnen så att de utmanas och får tänka efter. Vi ska uppmärksamma olika språk genom att sjunga och räkna. Bli bättre på att genomföra språkobservationer, och språkutvecklingsanalyser samt förbättra uppföljningen. För att få bättre underlag till språkutvecklingsanalyserna ska personalen ta mer bilder av barnen när de är aktiva med något och sedan låta dem återberätta till bilden. Barnen ska även få fler tillfällen att berätta om sina egna upplevelser. Pedagogerna ska se sambandet mellan språkutveckling och rörelse. Använda teckenkommunikation i ökad omfattning. Pedagogisk miljö: Skapa en miljö som stödjer barnens nyfikenhet och lust att lära. Skapa en inbjudande och kreativ miljö Förändra miljön efter barnens behov. Vi ska till exempel se till att barnen får möjlighet att leka i mindre grupper så att de kan leda ostört med sina favoritleksaker. Vi ska se till att alla saker har sin plats, sitt rum. Öka miljömedvetandet bland barnen så att de känner större delaktighet och därmed får ökad respekt för allt levande genom att de får vara mer delaktiga vid sortering av sopor och inlämning på miljöstationerna. Aktiviteter: Förbättra arbetet med: Musik, data och förbättra datakunskapen, öka besöken till biblioteket, mer aktiviteter med rörelse för de minsta.

RESULTAT AV 2006 ÅRS UTVECKLINGSPLANER

Av de fem barnskötare som studerade på lärarhögskolan med inriktning mot förskollärare är två färdiga förskollärare och har återkommit till arbete i stadsdelen. En av dessa har dock erbjudits anställning vid LHS och kommer att påbörja arbetet med en avhandling med målet ställt mot doktorsexamen.

De sex utbildade medarbetarna som deltog i barnskötutbildning genom Kompetensfondens regi är nu färdiga barnskötare och arbetar i samma förskolor som tidigare. Inga utbildade medarbetare som är fast anställda finns nu inom stadsdelens förskolor.

Den kompetensutveckling som beskrevs har genomförts. Förutom att medarbetarna deltagit i stadsdelens egen kompetensutveckling har ett stort antal deltagit i Kompetensfondens utbud av utbildningar

De treåriga utvecklingsåtgärder har påbörjats enligt följande:

- Utveckling av arbetet med pedagogisk dokumentation har påbörjats
- Ny policy för modersmålstödet har utformats inklusive genomförandeplan har utarbetats
- En kartläggning av arbetet med barn i behov av särskilt stöd har genomförts. Denna kommer att utgöra underlag för revidering av befintligt program
- Den utvecklingsgrupp som ska arbeta med övergripande utvecklingsåtgärder har påbörjat sitt arbete.

KVALITETSREDOVISNING

FÖR

SKOLORNA

INOM RINKEBY STADSDELSNÄMND

2006

Rinkeby stadsdelsförvaltning
Box 5028
163 05 SPÅNGA
Tfn 08 508 02 000

Handläggare
Birgitta Bengtsson
Tfn 08 761 06 59

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Förutsättningar	
Beskrivning av skolornas verksamheter	sid 3
Skolverksamheternas mål	
Styrdokument	sid 4
Kommunfullmäktiges mål	sid 5
Stadsdelsnämndens mål	sid 5
Skolplanens mål	sid 5
Skolornas gemensamma kvalitetsåtaganden	sid 5
Bedömningsgrunder	
Normer och värden	sid 6
Lärande och kunskap	sid 6
Inflytande	sid 7
Inspektioner	sid 7
Arbetsätt för att nå måluppfyllelse	
Normer och värden	sid 7
Lärande och kunskap	sid 8
Inflytande	sid 8
Samverkan och övergångar	sid 9
Skolbarnsomsorg	sid 10
Resultat och bedömning av måluppfyllelsen	
Normer och värden	sid 10
Lärande och kunskap	sid 10
Inflytande	sid 12
Samverkan och övergångar	sid 12
Skolbarnsomsorg	sid 13
Slutsatser	
Normer och värden	sid 13
Lärande och kunskap	sid 13
Inflytande	sid 13
Samverkan och övergångar	sid 14
Skolbarnsomsorg	sid 14
Kvalitetsarbetet	sid 14
Åtgärder för utveckling år 2007	sid 14
Kvalitetsredovisning	sid 15

KVALITETSREDOVISNING

FÖR SKOLORNA INOM RINKEBY STADSDELSNÄMND 2006

FÖRUTSÄTTNINGAR

Organisation

Rinkeby har fem grundskolor: Bredbyskolan (skolår f-9), Kvarnbyskolan (skolår f-6), Askebyskolan (skolår f-6), Knutbyskolan (skolår f-6) och Rinkebyskolan (skolår 7-9).

De tre sistnämnda skolorna utgör tillsammans en resultatenheter. Samtliga skolor är organiserade i arbetslag med stort ansvar och kompetens.

Verksamhet - elever och personal

Rinkebys skolor har tillsammans 1893 elever (2006 09 30) varav 695 också är inskrivna på fritidshemmen och 45 elever är mottagna i särskolan. 98 % av eleverna talar minst två språk och undervisning sker i drygt 30 modersmål.

I skolorna arbetar 428 personer varav 80 % arbetar direkt i den lärande situationen. Antalet specialpedagoger/lärare är 33 (10 %). Av grundskollärarna har 97 % formell kompetens. Antal elever per lärare är 8.

Elevstöd

Vid alla skolor finns elevvårdsteam/elevhälsoteam. Här kan ingå skolledare, skolsköterska, kurator, psykolog, syokonsulent och specialpedagog. Skolans elevvårdsteam träffas regelbundet och går igenom de elevärenden, som arbetslagen signalerat om. Insatser görs sedan i samråd med berörd pedagogisk personal och föräldrar. Elevhälsoteamet samverkar även med socialtjänsten, landstinget och andra skolor.

Inom skolhälsan arbetar 5 skolsköterskor, 6 skolkuratorer och 2,5 skolpsykologer. Vissa skolor har valt att köpa psykologutredningar externt.

Ledning

Två av skolorna leds av var sin rektor medan tre av skolorna leds av biträdande rektorer med en gemensam övergripande rektor.

De tre rektorerna ingår i förvaltningsledningen och delar på uppgifter, som normalt tillfaller en skolchef eftersom Rinkeby saknar sådan. Skolorna har heller ingen central överbyggnad varför organisationen upplevs som effektiv och besluten upplevs ligga nära medarbetarna.

Skolbarnsomsorg

Skolbarnsomsorgen är lokalmässigt integrerad med skolan. Utveckling mot en allt större verksamhetsintegrering sker på olika sätt vid skolorna. Under skoldagen samverkar fritidshem och skola kring eleverna. Fritidshemspersonalen ingår då i de olika lärarlagen. Arbetet sker mot målen i kursplanerna och genom att de olika personalkategoriernas kompetenser tas till vara.

Särskola

Särskoleklasser finns vid tre av skolorna. Grundsärskolan är lokalmässigt integrerad med grundskolan och deltar i den reguljära skolverksamheten. Träningskolan är uppdelad i fristående lokaler, men målet är att ha lokaler tillsammans med grundskolan. Träningskolas

elever deltar i de skolaktiviteter, som är möjliga. Eleverna i grundskolan och särskolan har olika kursplaner, men arbetar i övrigt efter gemensamma styrdokument. Skolorna strävar efter att ytterligare öka integreringen i den dagliga verksamheten exempelvis genom gemensamma friluftsdagar och samundervisning i olika ämnen.

Skolbibliotek

Stadsdelens skolor har välrustade skolbibliotek och var sin bibliotekarie. Tillsammans med pedagogerna arbetar bibliotekarierna med att utveckla elevernas läsförmåga. Informationssökning är också ett viktigt uppdrag för skolbiblioteken.

Kompetensutveckling

Personalens individuella behov av kompetensutveckling diskuteras och fastställs under medarbetarsamtalen. Verksamheternas prioriterade inriktningar och personalens gemensamma kompetensutveckling på de olika skolorna fastställs i samverkan.

Inriktning - profil

Askebyskolan har en språkprofil, vilket innebär att skolan kan erbjuda eleverna engelskundervisning av lärare, som har engelska som sitt modersmål. Dessutom kan eleverna erbjudas språkundervisning i tyska och spanska.

Språkutveckling är prioriterat inom Bredbyskolans alla ämnen eftersom det är en förutsättning för allt lärande. Allt arbete i skolan syftar till att ge eleverna förutsättning för ett gott lärande så att de når högt ställda mål.

Knutbyskolan har en naturvetenskaplig profil, Science, i samarbete med Rinkebyskolan och förskolan. Skolan har även modersmålsklasser och en fritidsavdelning för grekisktalande barn.

Kvarnbyskolans profil är ”Språk- och skrivutveckling” vilket innebär att personalen arbetar med ett skriftspråksutvecklande arbetssätt efter Nya Zeeländsk modell. Barnen lär sig läsa tidigt med hjälp av helordsmetoden, använder rikligt med skönlitteratur i undervisningen, stärker sin självkänsla och får känna sig duktiga. Höga krav och förväntningar ställs på eleverna och skolarbetet ska vara roligt.

Rinkebyskolan är profilerad i tre enheter med inriktning mot naturvetenskap, idrott (fotboll och basket) och språk. Den naturvetenskapliga inriktningen, Science, är ett samarbete med Knutbyskolan (f-6) samt förskolan vid Knutbyskolan. Den språkliga inriktningen, Europaenheten, är ett samarbete med Askebyskolan (f-6) samt förskolan vid Askebyskolan. Idrottsprofilen är lokal för Rinkebyskolan.

Skolverksamheternas mål

Övergripande mål

Huvudsakliga styrdokument

- Skolplan för Stockholms stad (KF 2004-09-20)
- Strategi för elevhälsa i Stockholms stad (KF 2004-09-20)

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

- Andelen elever som lämnar grundskolan och har uppnått kunskapsmålen ska öka

- Alla elever i skolår F-6 ska erbjudas en stimulerande och trygg skolbarnsomsorg

Stadsdelsnämndens mål för verksamhetsområdet

- Andelen elever, som lämnar grundskolan och har uppnått kunskapsmålen ska öka.
- Skolorna i Rinkeby ska arbeta så att skolplanens mål förankras i den dagliga verksamheten
- Elever med behov av särskilt stöd ska erbjudas de insatser, som krävs för att var och en på ett fullgott sätt ska kunna delta i verksamheten i syfte att uppnå målen.
- Skolbarnsomsorgens pedagogik ska utvecklas samtidigt som dess integrering med skolverksamheten fortsätter.
- Alla elever i skolår F-6 ska erbjudas en stimulerande och trygg skolbarnsomsorg

Skolplanens fyra inriktningsmål för grundskolan:

- Skolan och alla dess medarbetare ska utveckla ett medvetet arbete som stärker elevernas språkutveckling, läs-, skriv-, och kommunikationsförmåga samt leder till en högre måluppfyllelse.
- Skolan ska utveckla former för matematikundervisningen som stärker elevernas matematiska tänkande och problemlösningsförmåga samt leder till en högre måluppfyllelse.
- Skolan ska ha ett kontinuerligt hälsofrämjande arbete som bygger på att alla verksamma i skolan är delaktiga och tar ansvar.
- Skolan ska arbeta medvetet för att ge eleverna inflytande i och ansvar för såväl det egna lärandet som skolan som helhet.

Skolornas gemensamma kvalitetsåtaganden

Normer och värden

- Vi åtar oss att varje barn i Rinkebys skolor, som har behov av särskilt stöd, ska erbjudas de insatser, som krävs för att var och en på ett fullgott sätt ska kunna delta i skolverksamheten i syfte att uppnå målen.

Kunskap och lärande

- *Vi åtar oss att varje barn, efter nioårig skolgång, varav sju år i Rinkebys skolor, uppnår kunskaper, som minst motsvarar betyget godkänt i samtliga skolämnen under förutsättning att barnet deltagit i skolarbetet på ett seriöst sätt minst 90 % av undervisningstiden. (Kvarnbyskolan omfattar år F – 6 och kan därför endast ge eleverna förutsättningar att uppnå det, som står i det skolgemensamma åtagandet).*
- Vi åtar oss att varje barn uppnår hög mellannivå i sin svenska språkutveckling efter 7 år i Kvarnbyskolan eller andra skolor i Rinkeby, under förutsättning att eleven haft en nioårig skolgång och deltagit i skolarbetet på ett seriöst sätt minst 90 % av tiden. (Kvarnbyskolan omfattar år F – 6 och kan därför endast ge eleverna förutsättningar att uppnå det som står i det skolgemensamma målet).

Ansvar och inflytande

- Vi åtar oss att för varje barn i Rinkebys skolor utarbeta en individuell utvecklingsplan i samverkan mellan barn, föräldrar och lärare. Utvecklingsplanen har ett långsiktigt och ett kortsiktigt perspektiv och utvärderas varje termin vid utvecklingssamtal.

- Vi åtar oss att varje barn i Rinkebys skolor har ett direkt inflytande över sitt dagliga skolarbete, vid stoffurval såväl som arbetssätt och också har formella påverkansmöjligheter genom samrådsorgan

Skolbarnsomsorg

- Vi åtar oss att alla elever i skolår F - 6 ska erbjudas en trygg och stimulerande skolbarnsomsorg. För elever i skolår F - 3 i form av fritidshem och för elever i skolår 4 - 6 i form av en öppen eftermiddagsverksamhet.

BEDÖMNINGSGRUNDER

Underlag och metoder för bedömning av måluppfyllelsen

Normer och värden

Det finns många dokument att tillgå vid bedömning av måluppfyllelsen t.ex. Revisionskontorets rapport om ”Skolornas arbete för att motverka mobbing och andra former av kränkande behandling”, Skolundersökningar utförda av Utrednings- och statistikkontoret, Skolhälans rapport, skolsköterskornas skadestatistik och personalens och elevernas utvärderingar.

Lärande och kunskap

Skolorna har använt sig av läsutvecklingsscheman (LUS) vid bedömningen av elevernas läsförmåga. Performansanalys (språkutvecklingsanalys) används för att bedöma språknivån för elever med svenska som andra språk. Analyserna visar tydligt vad eleverna kan och upplyser lärarna om vad del enskilde eleven behöver utveckla.

Vid nationella proven bedöms måluppfyllelsen i svenska, engelska och matematik. I de lokala kursplanerna finns mål och kravnivåer som kommuniceras med eleverna genom deras individuella utvecklingsplan och under utvecklingssamtalen. Arbete med bedömaröverensstämmelse pågår för att säkerställa en riktig bedömning framför allt vid betygsättningen

Uppföljning av elevernas individuella kunskaps- och sociala utveckling sker minst två gånger under året vid utvecklingssamtal mellan elev, föräldrar och personal. Skolorna bedömer också elever med svenska som andra språk med performanceanalys (språkutvecklingsanalys), som är en metod som visar vad eleven kan och vad den bör utveckla.

Skolorna gör också en uppföljning, bedömning och sammanställning av elevernas skolsituation, utveckling och resultat varje termin (Klasskonferens, mitterminskonferens).

En av skolorna genomför screening på sexåringarna gällande språknivån och denna visar att språknivån är mycket låg, vilket pekar på vikten av att börja med ett språkutvecklande arbetssätt redan i förskoleklassen. I verksamheterna pågår också en revidering av kravnivåerna, diskussion om bedömaröverensstämmelse och riktad kompetensutveckling för personalen kring språkutvecklande arbetssätt.

Förutom ovan redovisade prov genomförs såväl muntliga som skriftliga uppföljningar av elevernas kunskapsnivå kontinuerligt under läsåret. Uppföljning sker också vid klasskonferenser och mitterminskonferenser, då arbetslag, elevhälsa och skolledning går igenom skolans alla elever och diskuterar insatser för de elever, som behöver stöd på något sätt.

Inflytande

Dokumentation finns från elevråd, matråd och lokala styrelser.

Personal- och elevutvärdering sker vid läsårets slut, men också efter avslutat arbetsområde. Föräldrarnas synpunkter inhämtas vid utvecklingssamtal, föräldramöten och spontana skolkontakter. Utrednings- och statistikkontorets skolundersökningar redovisas och diskuteras.

Inspektioner

Under 2006 inspekterades 4 av skolorna under vårterminen av stadens egna skolinspektörer. Under höstterminen inspekterades alla skolor av Skolverket. Rapporterna från stadens inspektörer är klara medan skolverkets rapport kommer först när alla skolor i kommunen har inspekterats d.v.s. 2007 04 30.

ARBETSSÄTT FÖR ATT NÅ MÅLUPPFYLLELSE

Normer och värden

Skolorna har likabehandlingsplaner med välförankrade arbetsplaner mot mobbing, trakasserier och annan kränkande behandling, som innehåller anvisningar för både förebyggande åtgärder och akuta insatser. Mycket arbete läggs ned på att förebygga mobbing och skolorna prövar olika metoder t.ex. Steg Vis som är ett undervisningsprogram för utveckling av barns sociala färdigheter och förebygger våld, aggressivitet och mobbing, Projekt Charlie, som är ett konflikthanteringsprogram, kamratstödjare, värderingsövningar, attitydarbete och projekt kring värdegrundsfrågor.

Skolorna arbetar med jämställdhetsfrågor på olika sätt. För de yngre eleverna sker detta vanligtvis genom ett medvetet arbete kring attityder. För de äldre eleverna är jämställdhetsfrågan ett prioriterat område. Lärare, som är utbildade genuspedagoger finns att tillgå och används vid jämställdhetsarbetet.

Elevhälsa

Medvetenheten om elevhälsa har ökat. Vid skolorna finns olika friskvårdsprojekt med dagliga fysiska aktiviteter t.ex. schemalagda promenader, lek och rörelse i undervisningen och simning för överviktiga elever. En ekonomisk prioritering av elevhälsan gör att skolskötorskor, kuratorer och psykologer har tidsutrymme för förebyggande hälsoarbete och ingår som ett stöd i verksamheterna. På initiativ av landstinget deltar skolorna i ett projekt med fluorsköljning för elever i skolår 5 och förskoleklass. Projektet avsåg egentligen år 2005, men har förlängts p.g.a. ett lyckat resultat. Vid skolorna finns elevskyddsombud, som deltar i skyddsronderna och får viss utbildning i arbetsmiljöarbete och första hjälpen.

Skolorna arbetar ständigt med att förbättra såväl den psykiska som fysiska arbetsmiljön. Detta sker genom antimobbingarbete, kamratstödjare, värderingsövningar, attitydarbete, men också genom att skapa en trygg, trivsamt fysisk miljö t.ex. genom att förbättra akustiken, belysningen och skolgårdens utformning.

Frånvaro registreras dagligen i Rinkebys skolor på olika sätt. Om frånvaro ej anmälts tar skolan kontakt med hemmet. Hög frånvaro rapporteras till elevhälsan för ytterligare insatser. Om skolans insatser är otillräckliga för att komma till rätta med hög olovlig frånvaro tas kontakt med socialtjänsten.

Lärande och kunskap

En utveckling pågår inom matematiken till problemlösning och laborativt arbete i stället för räkning. Ett projekt pågår med undervisning i matematik på modersmålet.

Personalen är medveten om barnens behov av språklig utveckling och arbetar språkutvecklande på olika sätt. Ämnesbehörigheten i svenska som andra språk är hög.

Satsningen på läsutveckling är stor. Genom läsutvecklingsscheman kan man följa såväl den enskilde elevens utveckling som skolans. Alla skolor har välutrustade bibliotek och en heltidsanställd bibliotekarie. Förutom läsning av skönlitteratur är informationssökning ett prioriterat område i biblioteksarbetet.

Modersmålsundervisning anses viktig och flera modersmåls lärare är anställda lokalt vilket också innebär att de kan fungera som studiehandledare och brobyggare mellan olika kulturer

Elever i behov av särskilt stöd

Insatser för elever i behov av särskilt stöd görs med hjälp av stor personaltäthet och specialpedagoger. Specialpedagogisk kompetens används dels för enskilda elever, dels för mindre undervisningsgrupper. För vissa elever med behov av särskilt stöd är skolans möjligheter till insatser otillräckliga. Skolan söker då efter en extern skolplacering. Samverkan med individ- och familjeomsorgen sker då stödbehovet är av social karaktär

För elever, som saknar kunskaper i svenska, sker skolmottagandet oftast i förberedelseklass. Här får eleverna grundläggande undervisning i svenska som andra språk, men även extra socialt stöd. Deltagande i vanlig klassundervisning sker successivt och efter elevernas individuella förutsättningar.

Situationen för elever med funktionsnedsättning uppmärksammas och tas upp i undervisningen. Allergiska barn får specialkost och miljön har anpassas efter deras behov.

Särskola

För elever med utvecklingsstörning finns särskola. Efter olika utredningar, som bl.a. skolan gör, ansöker förälder om mottagande i särskolan. Stabsenheten vid Utbildningsförvaltningen bedömer om eleven ska tas emot i särskolan genom granskning av de pedagogiska, psykologiska och medicinska bedömningar som gjorts.

Inflytande

Alla elever har individuella utvecklingsplaner, som fastställs under utvecklingssamtalen mellan elev förälder och personal. För elever som inte uppnår målen upprättas åtgärdsprogram.

I Rinkebys skolor råder demokratiska värderingar där delaktighet och ansvar utvecklas bland elever, föräldrar och personal. Alla barn har rätt att uttrycka sin åsikt och uppmuntras till detta. FN:s barnkonvention ingår som ett naturligt inslag i undervisningen. I klassråd, elevråd, matråd och arbetsmiljöråd lär sig eleverna den demokratiska beslutsprocessen. Eleverna informeras om de mål, som finns i läroplanen och kursplanerna och om vilka förväntningar skolorna har på dem inom respektive område. I den dagliga verksamheten har eleverna möjlighet att påverka innehållet, utforma arbetsområden och ta ansvar för sitt eget lärande.

Vid beslut som fattas, beaktas alltid vad som är bäst för eleverna.

För de flesta föräldrar sker det viktigaste föräldrinflytandet kring det egna barnet. Detta sker företrädesvis på utvecklingssamtal mellan förälder, elev och personal minst en gång per termin. Här diskuteras elevens individuella utvecklingsplan, uppnådda resultat, allmän skolsituation och kommande åtaganden. I flera skolor har arbetslagen arbetat för att finna nya former för föräldraskapet. Föräldrakvällar med information om arbetssätt i olika skolämnen, föräldracirklar, öppet hus och kommunikation via hemsida är exempel på sådant som genomförts

Skolorna har också föräldraråd eller lokala styrelser med föräldrar, personal och äldre elever. I Rinkeby finns också ett skol- och förskoleråd med föräldrar, som är ett rådgivande organ till stadsdelsnämnden.

I skolornas kvalitetsgarantier finns anvisningar om vart man ska vända sig med klagomål och synpunkter, vilket i allmänhet först är ansvarig pedagog och därefter rektor/biträdande rektor. För skriftliga klagomål finns rutiner upprättade för hur klagomålen ska dokumenteras, besvaras och åtgärdas. Eftersom skriftliga klagomål ytterst sällan kommer skolorna till del har en blankett tagits fram för redovisning av muntliga klagomål. Klagomålsrutinerna är gemensamma för Rinkeby stadsdelsförvaltning.

Samverkan och övergångar

Under skoldagen samverkar fritidshemmen och skolan kring eleverna. Fritidshemspersonalen ingår då i de olika lärarlagen. Arbetet sker mot målen i kursplanerna, men genom utnyttjande av de olika personalkategoriernas kompetenser.

För övergången mellan skolår 6 och 7 finns väl genomarbetade rutiner för överföring av information. Eleverna kallas till ett enskilt överlämningssamtal tillsammans med förälder och avlämnande lärare under vårterminen i skolår 6. Från mottagande skola deltar en skolledare och en representant för elevvården. De underlag, som överlämnas är en beskrivning av elevernas kunskapsstandard och kunskapsutveckling. En diskussion förs också om trivsel i skolan, kamratrelationer och annat som kan vara viktigt för den mottagande skolan att bli informerad om. För elever med behov av särskilt stöd har skolorna också kunnat ta kontakt tidigare i samråd med föräldrarna.

En gemensam plan finns kring rutiner och ansvar vid övergången mellan förskola och förskoleklass utarbetats. Den bygger på de överföringsplaner som fungerat väl och på principen ”föräldrar är bärare av informationen”, vilket innebär att all information från förskolan överlämnas i närvaro av förälder. De blivande eleverna gör skolbesök under vårterminen och föräldrarna får allmän information före skolvalet på ett föräldramöte i skolan. Efter valet av skola bjuds alla föräldrar in till ett överföringssamtal tillsammans med förskolepersonal.

Innan en elev börjar i särskolan äger en överföringskonferens rum, då Rinkebys samordnare för särskolefrågor, skolledning, elevvårdspersonal och berörda lärare går igenom de utredningar, som ligger till grund för mottagandet i särskolan.

Elever, som börjar i Rinkebys skolor under läsåret tas emot på en intagningskonferens då familjen och skolpersonalen får tillfälle att ställa frågor och informera varandra.

Skolbarnsomsorg

Under skoldagen samverkar personalen i fritidshem och skola kring eleverna. Fritidshemspersonalen ingår då i de olika lärarlagen. Arbetet har skett mot målen i kursplanerna och genom att de olika personalkategoriernas kompetenser tas till vara.

Alla barn har getts möjlighet till fysiska aktiviteter utomhus och inomhus. Efter skoltid disponerar fritidshemmen oftast idrottshallen. Samarbete har skett med olika idrottsföreningar.

RESULTAT OCH BEDÖMNING AV MÅLUPPFYLLELSEN

Vilka resultat som har uppnåtts

Normer och värden

I den uppföljning, som stadens revisionskontor gjorde kring mobbing våren 2005 var situationen likartad i stadens undersökta skolor. På vissa frågor svarade Rinkebys elever mer positivt än andra elever och på andra frågor mer negativt, men skillnaderna var små.

Elevenkäter visar att de flesta elever är nöjda med skolverksamheten och tycker att det är roligt att gå i skolan. I den brukarundersökning som Utrednings- och statistikkontoret genomförde i staden våren 2005 uppvisade eleverna för skolår 6 i Rinkeby det bästa resultatet i staden.

- Eleverna instämde i påståendet ”Jag trivs i skolan” i den omfattningen att uppskattningssiffran blev 4,16 av 5 möjliga.
- 80 % av eleverna uppgav att de var nöjda med sin skola. 5 % var missnöjda.
- Situationen, när det gäller mobbing, var 72 % av eleverna nöjda med, medan 8 % var missnöjda.
- 84 % av eleverna uppgav att de var nöjda med möjligheterna att få individuellt stöd och hjälp i undervisningen. 5 % var missnöjda.
- 90 % av eleverna var nöjda med stödet de fick för att utvecklas i svenska språket. 3 % var missnöjda.

Ingen brukarundersökning genomfördes Utrednings- och statistikkontoret under 2006. Nästa brukarundersökning sker våren 2007.

Lärande och kunskap

När det gäller måluppfyllelse syns inget gemensamt mönster i Rinkebys skolor. På en del skolor har vissa resultat förbättrats medan andra försämrats. Eleverna kan ha gått framåt i ett ämne, men inte i ett annat. Analyser av resultaten görs på varje skola och åtgärdsprogram upprättas för de elever, som inte uppnått kravnivåerna

Nationella proven för skolår 5 gav vårterminen 2006 följande resultat.

Andel i procent, som uppfyllde kravnivån.

Förra årets resultat inom parentes.

	Askeby	Bredby	Knutby	Kvarnby	Alla
Matematik	61% (47%)	83% (82%)	53% (61%)	70% (83%)	69%
Svenska	46% (55%)	88% (52%)	58% (72%)	77% (83%)	64%
Engelska	75% (71%)	97% (77%)	72% (78%)	75% (70%)	79%

Nationella proven för skolår 9 gav vårterminen 2006 följande resultat:

Andel i procent, som uppfyllde kravnivån.

Förra årets resultat inom parentes

	Bredby	Rinkeby	Alla
Matematik	93% (82%)	79% (77%)	82%
Svenska Läs	68% (75%)	76% (58%)	74%
Svenska Muntlig	100% (97%)	84% (96%)	90%

Svenska Skriv	65% (71%)	73% (79%)	77%
Engelska Muntlig	100 % (76%)	78% (92%)	82%
Engelska Receptiv	82% (74%)	72% (82%)	74%
Engelska Skriftlig	73% (73%)	76% (86%)	81%

Läsutvecklingsschema (LUS-nivåer) för september 2005 och juni 2006.

Andel i procent, som uppfyllde kravnivån.

	Askeby	Bredby	Knutby	Kvarnby	Rinkeby	Alla
År F punkt 3 sep 2005	20 %	74 %	27%	5%	-	26%
År F punkt 3 jun 2006	91%	83%	82%	92%	-	75%
Skillnad procentenheter	+71	+9	+55	+87	-	+49
År 3 punkt 15 sep 2005	0%	33%	7%	26%	-	19%
År 3 punkt 15 jun 2006	26%	56%	31%	74%	-	48%
Skillnad procentenheter	+26	+23	+24	+48	-	+29
År 6 punkt 18a sep 2005	32%	36%	16%	41%	-	31%
År 6 punkt 18a jun 2006	41%	45%	27%	54%	-	48%
Skillnad procentenheter	+9	+9	+11	+13		+17
År 9 punkt 18c sep 2005	-	18%	-	-	3 %	5%
År 9 punkt 18c jun 2006	-	30%	-	-	19%	21%
Skillnad procentenheter	-	+12	-	-	+16	+16

Avgångsbetyg för elever i skolår 9 vårterminen 2006

Andel i procent med minst betyget godkänd

Förra årets resultat inom parentes

	Bredby	Rinkeby	Alla
Svenska som andraspråk	83 % (72%)	76% (80%)	77%
Svenska	-	79% (92%)	89%
Matematik	86% (72%)	76% (79%)	78%
Engelska	100% (72%)	69% (80%)	74%

Behörighet för gymnasieskolan efter skolår 9

Andel i procent som uppfyllde kraven

	2004	2005	2006
Bredbyskolan	60%	67%	76%
Rinkebyskolan	59%	74%	60%
Alla	-	73%	63%

Andelen skolor som efter 7 år i Rinkebys skolor har uppnått språknivån hög mellannivå

Andel procent som uppfyllde kraven

Vårterminen 2006	Skolår 7	Skolår 8	Skolår 9
Bredbyskolan	100%	95%	84%
Rinkebyskolan	38%	46%	68%
Alla	50%	57%	73%

Inflytande

Alla elever har individuella utvecklingsplaner. För elever med svårigheter kompletteras planen med åtgärdsprogram.

Målen för inflytande för elever och föräldrar har ännu inte uppnåtts. Den brukarenkät, som genomfördes av Utrednings- och statistikkontoret våren 2005, visade att 78 % av eleverna i år 6 var nöjda med hur lärarna lyssnar och tar hänsyn till deras synpunkter medan 4 % var missnöjda. I år 9 var 60 % nöjda och 20 % missnöjda.

Föräldrarna i förskoleklass var till 75 % nöjda med samma fråga, medan 7 % var missnöjda. (Endast två av fyra skolor hade tillräckligt hög svarsfrekvens för att redovisas). För föräldrar i år 3 var resultatet 83 % nöjda och 5 % missnöjda (Endast tre av fyra skolor hade tillräckligt hög svarsfrekvens för att redovisas).

Ingen brukarundersökning genomfördes Utrednings- och statistikkontoret under 2006. Nästa brukar undersökning sker våren 2007.

Samverkan och övergångar

Rinkebys förskolor och skolor har arbetat fram en gemensam plan för riktlinjer och ansvarsområden kring överföringar av barn/elever mellan olika verksamheter i Rinkeby.

Utrednings- och statistikkontorets skolundersökning 2005 visade att 76% av föräldrarna i förskoleklasserna var nöjda med hur övergången från förskolan fungerat. 6 % var missnöjda. (Avser endast tre av skolorna eftersom svarsfrekvensen var för låg för att redovisas vid en av skolorna).

Ingen brukarundersökning genomfördes Utrednings- och statistikkontoret under 2006. Nästa brukar undersökning sker våren 2007.

Skolbarnsomsorg

I den skolundersökning som Utrednings- och statistikkontoret gjorde 2005 svarade 81 % av föräldrarna till elever i förskoleklass och 84 % föräldrarna till elever i skolår 3 att de var nöjda med fritidshemmet. 6 % var missnöjda i förskoleklass och skolår 3.

81 % av föräldrarna i förskoleklass uppgav att de var nöjda med sitt barns möjligheter att känna sig tryggt på fritidshemmet. 4 % var missnöjda. Motsvarande procent för skolår 3 var 86 % nöjda och 12 % missnöjda. (Endast 3 skolor redovisades för förskoleklasserna och 2 skolor för skolår 3 p.g.a. för låg svarsfrekvens).

Ingen brukarundersökning genomfördes Utrednings- och statistikkontoret under 2006. Nästa brukar undersökning sker våren 2007.

SLUTSATSER

Normer och värden

Skolorna har god kunskap om vilka elever, som behöver särskilt stöd. Genom den goda tillgången på specialpedagoger och välbemannade elevhälsoteam upptäcks elever med behov av särskilt stöd tidigt och insatser kan göras. Skolorna uppger också att det arbete som pågår

kring mobbing, attitydfrågor, jämställdhet, värdegrund och har resulterat i ett bra arbetsklimat vilket naturligtvis känns uppmuntrande och bådär gott för det framtida arbetet.

Lärande och kunskap

Även om resultaten förbättrats för många elever måste skolorna fortsätta sitt arbete med att utveckla arbetsmetoder, förbättra uppföljningar och tydliggöra kravnivåer. Detta kan t.ex. göras genom djupare analyser av provresultat, diskussioner kring måluppfyllelse och kompetensutveckling. Skolorna har olika områden, som behöver förbättras och kommer att prioritera flera utvecklingsområden framöver. Alla skolor har dock insett betydelsen av ett språkutvecklande arbetssätt och har utvecklat detta mer eller mindre framgångsrikt och alla aviserar en fortsatt satsning på detta område.

Man får också vara uppmärksam så att inte tendenser alltför lättvindigt läses in i resultaten. Det är olika elever med skilda förutsättningar vars resultat redovisas varje år. En viss variation i resultaten är med andra ord normal, varför det är viktigt att studera resultaten och analysera dem under en flerårsperiod.

Inflytande

Trots att vi ser en förbättring, när det gäller elevernas inflytande, är detta ett utvecklingsområde. Vi har fortfarande mycket kvar att utveckla för att lära eleverna att ta ansvar för sitt lärande och låta dem utnyttja sina demokratiska möjligheter.

Det är viktigt för skolan att fortsätta att utveckla formerna för samverkan med föräldrarna. Föräldrar, som är trygga med skolvalet för sina barn förmedlar detta i hemmet, vilket bidrar till att eleverna får en positiv attityd till skolan.

Bedömning

Eleverna i Rinkebys skolor väl medvetna om vilka mål, som ska uppnås eftersom resultat och förbättringsmöjligheter hela tiden kommuniceras med dem.

Uppföljning anses, som en nödvändighet för måluppfyllelse. Härigenom inspireras eleven till att prestera bättre och skolan kan snabbt göra insatser, när resultaten inte är tillräckligt bra. Även om många resultat har förbättrats så har alla skolor något område där insatser behöver göras för att öka måluppfyllelsen och det finns också planer på var och hur detta ska ske. För att öka den pedagogiska samsynen föreslås en utökad samverkan mellan pedagoger för yngre och äldre elever.

Samverkan och övergångar

Samarbetet mellan skolorna vid överlämningar fungerar väl. Dokument, som stöd för överlämnandet till skolår 7, bör utarbetas då det är med långa tidsintervall, som lärarna är med om överlämningar. Arbetet med detta har påbörjats.

De individuella överföringssamtal, som genomförs med blivande sjuor, möjliggör en noggrann resursplanering inför terminsstarten på hösten. Risken för att elever med särskilda behov inte uppmärksammas minskar och även risken för att eleverna gör felaktiga profilval.

Övergången mellan förskola och förskoleklass fungerar allt bättre. Den gemensamma arbetsplanen är väl implementerad.

Skolbarnsomsorg

Personalens uppfattning är att föräldrar och elever är nöjda med fritidsverksamheten i större utsträckning än undersökningen visar. Viktigt är ändå att analysera svaren i undersökningen för att hitta möjligheter till förbättringar. Målet måste vara att alla ska vara nöjda.

KVALITETSARBETE

Målet för kvalitetsarbetet är att alla kontinuerligt ska följa upp, värdera och förbättra kvaliteten i verksamheterna.

Frågeställningar från förvaltningsledningen kommuniceras ut i skolornas arbetslag av rektorerna och återredovisas i form av sammanfattningar.

Information från skolledningarna ges både muntligt och skriftligt. Före beslut inhämtas arbetslagens åsikter. Beslut av MBL-karaktär fattas i samverkansgrupperna, medan beslut som rör ett arbetslag fattas på arbetsplatsträffar (Apt). Vikten av analys, reflektion och diskussion av det utförda arbetet betonas.

Arbete pågår med att utveckla systemet för uppföljning och utvärdering. Detta innebär också att de planer och dokument, som upprättas ska vara levande och användas i verksamheterna.

Formella samrådsorgan, där eleverna medverkar, är elevråd, matråd, arbetsmiljöråd och lokala styrelser.

ÅTGÄRDER FÖR UTVECKLING 2007

Verksamheten vid Rinkebys skolor är av hög kvalitet med kompetent och engagerad personal. Skolorna har stor självständighet med utformningen av sitt arbete med att nå de uppsatta målen och kommer att prioriteras det som olika utvärderingar pekar på. Inom många områden påbörjades arbetet år 2006.

Framför allt behöver elevernas studieresultat förbättras vid samtliga skolor och därför kommer särskilt insatserna att utvecklas kring:

Språkutvecklande arbetssätt

Arbetet med att ta fram ett kompetensutvecklingsprogram i språkutvecklande arbetssätt, som tillgodoser såväl nyanställd och okunnig som erfaren och kunnig personal, påbörjades 2006 och kommer att fortsätta. De olika skolorna kommer dessutom att arbeta med en utveckling av detta område

Matematik

Skolorna ska fortsätta utvecklingen av metoder för undervisning, problemlösning och diskussion i stället för räkning. Uppbyggandet av matematikverkstäder och projektet med matematik på modersmålet planeras fortsätta.

Värdegrunden

Värdegrundsarbetet fortsätter, som ett prioriterat område. Upprättande av och arbete med jämställdhetsplaner planeras.

Integrering av skola och fritidshem

Vidareutveckling kommer att ske av samarbetet mellan skola och fritidshem.

Inflytande

Elevernas inflytande och ansvar för lärandet kommer att vidareutvecklas liksom nya former för föräldramedverkan.

KVALITETSREDOVISNING

Denna kvalitetsredovisning är en sammanställning/sammanfattning av de kvalitetsredovisningar, som varje skola upprättat.

Tillvägagångssättet vid upprättandet av de enskilda redovisningarna skiljer sig mellan de olika skolorna, men de dokument, undersökningar och prov, som ligger till grund för kvalitetsredovisningarna redovisas i texten. Personalen och eleverna delaktighet sker genom de utvärderingar, som gjorts under året och utgör basen i kvalitetsredovisningen. Personalen har också kunnat lämna synpunkter på arbetsmaterialet liksom föräldrarna i de lokala styrelserna.

Nyckeltal

Blankettbilaga

Utdrag ur sifferbokslut
